

Sygn. akt I C 620/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Tarnowie, I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący: SSO Marek Syrek

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Kapa

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2018 r. w Tarnowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.

przeciwko K. K.

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od strony powodowej(...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. na rzecz pozwanego K. K. kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych 00/100) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Syg. akt I C 620/17

UZASADNIENIE

wyroku z 28 marca 2018 r.

Strona powodowa (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego K. K. kwoty 98.100,68 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu żądania strona powodowa wskazała, że pozwany zawarł w dniu 3.05.2008 r. z (...) Bank S.A. umowę kredytu, na podstawie której otrzymał określoną w umowie kwotę pieniężną zobowiązując się do jej zwrotu na warunkach przewidzianych w umowie. W związku z naruszeniem warunków umowy bank wypowiedział ją, a roszczenia z niej wynikające stały się wymagalne. W dniu 30.07.2014 r. (...) Bank S.A. zawarł z (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty umowę przelewu wierzytelności przysługującej bankowi w stosunku do pozwanego, a następnie (...) zawarł w dniu 15.12.2016 r. ze stroną powodową umowę przelewu tej wierzytelności. Pismem z dnia 17.02.2017 r. powód powiadomił pozwanego o cesji wierzytelności i wezwał do zapłaty kwoty 97.650,37zł.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości. Na uzasadnienie swojego stanowiska pozwany podał, że powód nie wykazał, aby skutecznie nabył wierzytelności wynikające z umowy kredytowej, a tym samym nie ma legitymacji

czynnej w sprawie. Ponadto zarzucił nieudowodnienie zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia, a także podniósł zarzut przedawnienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 5.03.2008 r. (...) Bank S.A. z siedzibą w K. zawarł z pozwanym K. K. umowę kredytu konsolidacyjnego numer (...) na kwotę 54.353,25 zł. Z kwoty tej część została przeznaczona na spłatę kredytu w (...) S.A.

Dowód: zeznania pozwanego – k.137, zeznania świadka Z. K. – k.121, umowa konsolidacyjnego kredytu gotówkowego – k.49 – 51

Pozwany przez dłuższy czas spłacał kredyt, gdy jednak firma, w której pracował obniżyła mu wynagrodzenie nie był w stanie regulować rat kredytu. Wobec nieuregulowania zadłużenia w dniu 15.11.2011 r. (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (następca prawny (...) Bank S.A.) wypowiedział umowę i wystawił bankowy tytuł egzekucyjny przeciwko pozwanemu na kwotę 70.282.,88 zł, na którą złożyły się: należność główna w kwocie 51.004,71 zł, odsetki umowne za okres korzystania z kapitału od dnia 6.03.2008 r. do dnia 9.03.2011 r. w kwocie 10.580,28 zł, odsetki za opóźnienie naliczane od kwoty niespłaconego kapitału od dnia 8.02.2010 r. do dnia 15.11.2011 r. i inne opłaty w kwocie 200 zł. Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2011 r. Sąd Rejonowy w Tarnowie – X Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Tuchowie w sprawie o sygn. X Co 514/11 nadał klauzulę wykonalności temu tytułowi egzekucyjnemu.

Dowód: bankowy tytuł egzekucyjny – k. 53, postanowienie z dnia 1 grudnia 2011r. Sądu Rejonowy w Tarnowie – X Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Tuchowie w sprawie o sygn. X Co 514/11 – k. 54, zeznania powoda – k.137v

Umową przelewu wierzytelności z dnia 30.07.2014 r. o numerze (...), (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. dokonała na rzecz (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. przelewu wierzytelności z tytułu zwartych Umów Kredytu wchodzących w skład jej Portfela Wierzytelności, szczegółowo wymienionych w załączniku nr (...) i (...) do umowy. Pod pozycją (...) wyciągu elektronicznego załącznika do umowy wskazano numer umowy kredytu zawartego przez pozwanego w dniu 5.03.2008 r., jego numer PESEL oraz łączną kwotę zadłużenia w wysokości 97.824,19 zł.

Postanowieniem z dnia 16.12.2014 r. Komornik umorzył postępowanie egzekucyjne przeciwko pozwanemu z wniosku (...) Bank S.A. o roszczenie pieniężne w wysokości 51.044,71 zł z należnymi odsetkami z uwagi na bezskuteczność egzekucji.

Następnie w dniu 5.08.2015 r. pozwany zawarł z (...) ugodę o nr (...). W ugodzie pozwany uznał, że na dzień jej zawarcia istnieje wymagalna wierzytelność w kwocie 88.352,05 zł wynikająca z umowy kredytu numer (...) zawartej przez pozwanego z (...) Bank S.A. z siedzibą w K., na którą składały się należność główna w kwocie 40.044,71 zł, odsetki umowne w kwocie 10.580,28 zł, odsetki karne naliczone przez pierwotnego wierzyciela w kwocie 35.653,37 zł, odsetki ustawowe naliczone przez (...) w kwocie 1527,86 zł oraz koszty procesu 545,83 zł. Zgodnie z §1 i § 2 ugody pozwany uznał wyżej wskazaną wierzytelność i zobowiązał się do jej spłaty w ratach i terminach wskazanych w harmonogramie spłaty stanowiącym załącznik do ugody. Zawierając umowę pozwany nie wiedział, że roszczenie wierzyciela jest przedawnione. Nie znał instytucji przedawnienia roszczeń.

Dowód: umowa przelewu wierzytelności nr (...) – k. 22-25, wyciąg elektroniczny z załącznika do umowy – k.44, postanowienie o umorzeniu egzekucji – k.74, ugoda – k.75, zeznania pozwanego – k. 137-138.

W dniu 15.12.2016 r. powód - (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. nabył od (...) wierzytelności wyszczególnione w wykazie wierzytelności, która obejmowała m.in. wierzytelność dotyczącą pozwanego z umowy o kredyt z dnia 5.03.2008 r.

Dowód: umowa przelewu wierzytelności z dnia 15 grudnia 2016r. – k.27-32, wyciąg elektroniczny z załącznika do umowy przelewu wierzytelności z dnia 15.12.2016r. - k.45, wyciąg z ksiąg rachunkowych Funduszu Sekurytyzacyjnego – k.46

Aktualnie pozwany jest zatrudniony w firmie (...) jako blacharz - dekarz i z tego tytułu otrzymuje wynagrodzenie w kwocie ok. 3200- 3300 zł miesięcznie. Pozwany nie posiada innego dochodu ani majątku, mieszka u matki. Na jego utrzymaniu pozostaje niepracująca żona i dwójka dzieci w wieku 8 i 10 lat. Poza przedmiotowym zobowiązaniem pozwany posiada zadłużenie względem (...) na kwotę ok. 40.000 zł oraz zaległość w firmie (...) na ok. 30.000zł. Są to długi z 2011 r.

Dowód: zeznania powoda – k. 137v

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci dowodów z dokumentów oraz na podstawie zeznań świadka Z. K. i zeznań pozwanego, które były spójne, logiczne, korespondowały z przedłożonymi dowodami w sprawie. Brak było podstaw do kwestionowania wiarygodności powołanych wyżej dowodów.

Sąd zważył, co następuje.

Podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia jest uzasadniony.

Zgodnie z treścią art. 120 k.c. bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Datą początkową dla określenia przedawnienia poszczególnych rat kredytu są terminy ich spłaty określone w umowie kredytowej. Jeżeli jednak dochodzi do wypowiedzenia kredytu, jak w niniejszej sprawie, cała należność wynikająca z kredytu stała się wymagalna z upływem 30 dniowego terminu wypowiedzenia. Tymczasem w niniejszej sprawie do akt nie został dołączony żaden dokument wskazujący na termin wypowiedzenia zawartej umowy kredytowej pozwalający ustalić datę wymagalności dochodzonego roszczenia. Mimo tego, choć przedstawiony materiał dowodowy nie jest wystarczający dla jednoznacznego wskazania terminu wymagalności roszczenia, to niewątpliwie można przyjąć, że roszczenie było wymagalne co najmniej w dacie wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego. Tytuł ten został wystawiony w dniu 15.11.2011 r. Termin przedawnienia roszczenia będącego przedmiotem postępowania wynosi 3 lata. Terminy przedawnienia roszczeń majątkowych reguluje przepis art. 118 k.c. który wskazuje, że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej trzy lata. Roszczenie dochodzone przez powoda bez wątpienia związane było z prowadzoną przez (...) Bank S.A. z siedzibą w K.. działalnością gospodarczą, a zatem termin przedawnienia tego roszczenia wynosi 3 lata.

Natomiast w myśl przepisów art. 123 § 1 pkt 1, 2 i 3 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje oraz przez wszczęcie mediacji. Zgodnie natomiast z przepisem art. 124 § 1 k.c. po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. W określonych więc przepisami k.c. sytuacjach następuje przerwa biegu przedawnienia, którego materialno prawnym skutkiem będzie rozpoczęcie tego biegu na nowo.

Niewątpliwie wszczęcie przez wierzyciela pierwotnego, to jest (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (następca prawny (...) Bank S.A.) postępowania egzekucyjnego miało skutek materialnoprawny w postaci przerwy biegu przedawnienia. Przedmiotowe postępowanie egzekucyjne zostało następnie umorzone w wyniku bezskuteczności egzekucji. Umorzenie postępowania z przyczyny bezskuteczności egzekucji powoduje, że bieg przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym rozpoczyna się na nowo (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16). Jednakże w rozpoznawanej sprawie skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia nastąpił wyłącznie w relacji pomiędzy pierwotnym wierzycielem, tj. bankiem a pozwanym. Skutek w postaci przerwy

biegu przedawnienia poprzez zainicjowanie egzekucji pojawia się wyłącznie w układzie bank – dłużnik. Egzekucja prowadzona była bowiem na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. W sytuacji, gdy następuje cesja wierzytelności, przerwanie biegu przedawnienia nie ma zastosowania do nabywcy. Sąd Najwyższy wskazał w uchwale z dnia 29 czerwca 2016 r., sygn. akt III CZP 29/16, że nabywca wierzytelności, niebędący bankiem, nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia, spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę. Pogląd ten akceptuje również Sąd rozpoznający niniejszą sprawę.

Bankowy tytuł egzekucyjny zaopatrzony klauzulą wykonalności nie jest bowiem zwykłym tytułem wykonawczym. Możliwość jego wystawienia wynikała z uprzywilejowanej pozycji banków, którym ustawodawca umożliwił szybkie dochodzenie wierzytelności poprzez wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego zastępując tym samym standardowy tytuł egzekucyjny. Korzyści płynące z takiego uregulowania nie powinny się rozciągać na kolejne podmioty. Uznać w konsekwencji należało, że wyjątkowość instytucji bankowego tytułu egzekucyjnego powodować musi wyłączenie kolejnych podmiotów od objęcia materialnoprawnymi skutkami wszczęcia egzekucji z wniosku egzekucyjnego banku. Skutki te dotyczyły wyłącznie banku i nie służyły oraz nie służą każdorazowemu nabywcy roszczeń, niebędącemu bankiem. W powołanej wyżej uchwale z dnia 29 czerwca 2016 r. Sąd Najwyższy wskazał wyraźnie, że w przypadku wierzytelności objętej bankowym tytułem wykonawczym sytuacja prawna cesjonariusza kształtuje się odmiennie od sytuacji prawnej nabywcy wierzytelności objętej innym tytułem wykonawczym. Skutki prawne postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego związane są tylko z podmiotami w nim uczestniczącymi na podstawie tego tytułu w granicach podmiotowych i przedmiotowych ukształtowanych treścią klauzuli wykonalności. Mając na uwadze powyższe należy przyjąć że termin przedawnienia przedmiotowego roszczenia upłynął najpóźniej w dacie 15.11.2014 r.

Zgodnie natomiast z art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba, że zrzeka się zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przez upływem terminu jest nieważne.

W tym miejscu należy więc rozważyć, czy zawarcie ugody z pozwanym z dnia 5.08.2015 r., w której pozwany uznał roszczenie powoda, zawierało w sobie zrzeczenie się zarzutu przedawnienia. Przy ustalaniu, czy określone zachowanie dłużnika można poczytać za zrzeczenie się zarzutu przedawnienia odbierające długowi możliwość uchylenia się od spełnienia świadczenia, nie jest wystarczające stwierdzenie, iż na podstawie okoliczności sprawy można przyjąć, że dłużnik wiedział o istnieniu długu i przyznał fakt bycia zobowiązanym do jego spełnienia, a nawet w pewnym zakresie spłacał swe zadłużenie. Natomiast o zrzeczeniu się zarzutu przedawnienia możemy mówić dopiero wtedy, gdy dłużnik jasno objawił wolę rezygnacji z podnoszenia tego zarzutu w przyszłości, a zamiar ten wynika w sposób niewątpliwy z towarzyszących temu oświadczeniu okoliczności (tak np. Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 17 stycznia 2013 r., I ACa 1023/12, niepubl.). Nie sposób przyjmować, że określone zachowania dłużnika, jak np. pertraktacje z wierzycielem na temat rozłożenia przedawnionego długu na raty, zawarcie umowy nowacyjnej czy ugody Sąd winien automatycznie traktować jako zawierające w sobie zrzeczenie się zarzutu przedawnienia, bo choć, stosownie do art. 60 k.c., wola osoby dokonującej tej czynności może być wyrażona przez każde jej zachowanie, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, to jednak za każdym razem należy rozważyć, czy rzeczywiście można nadać pewnemu zachowaniu charakter określonego oświadczenia woli, mając na uwadze wszelkie okoliczności towarzyszące tym zachowaniom. We współczesnych wypowiedziach piśmiennictwa oraz w judykaturze podkreśla się, że dorozumianego zrzeczenia się korzystania z zarzutu przedawnienia nie powinno się przyjmować zbyt liberalnie i przy ocenie zachowania dłużnika należy zachować szczególną ostrożność. Z uwagi na daleko idące skutki prawne, zamiar i znaczenie tych następstw działania dłużnika, prowadzących do unicestwienia przysługującego mu prawa podmiotowego kształtującego i do przekształcenia w drodze jednostronnej czynności prawnej zobowiązania niezupełnego ponownie w zupełne, muszą być niewątpliwe. W szczególności nie można utożsamiać z oświadczeniem woli o zrzeczeniu się zarzutu przedawnienia każdego zachowania się dłużnika zmierzającego do zaspokojenia wierzyciela (por. w tym względzie także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 9 października 2014 r. VI ACa 1898/13).

W kontekście powyższych wskazań mając na uwadze okoliczności niniejszej sprawy, w ocenie Sądu Okręgowego, zachowaniu pozwanego nie sposób przypisać waloru świadomej rezygnacji z możliwości skorzystania z zarzutu przedawnienia. Podkreślenia wymaga, że zrzeczenie się zarzutu przedawnienia jest szczególnym, osobistym uprawnieniem dłużnika, w wyniku którego, jako oświadczenia woli dłużnika prowadzącego do unicestwienia przysługującego mu prawa podmiotowego kształtującego, dochodzi w drodze jednostronnej czynności prawnej do przekształcenia zobowiązania niepełnego ponownie w pełne. W sytuacji, gdy pozwany podpisując ugodę nie znał w ogóle instytucji przedawnienia, nie wiedział o możliwości zrzeczenia się takiego zarzutu, nie można przyjąć, że w ugodzie zawarł tego rodzaju oświadczenie. W świetle powyższego podpisana ugoda zawarta pomiędzy pozwanym a powodem z dnia 5.08.2015 r. w której pozwany uznał swój dług, zdaniem Sądu nie zawierała w sobie dorozumianego zrzeczenia się zarzutu przedawnienia.

Nie budzi wątpliwości kwestia, że pozwany nie zrzekł się zarzutu przedawnienia w sposób wyraźny. Ugoda zawierała szereg zapisów dotyczących zaciągniętego zobowiązania, jednakże w żadnym z nich nie było mowy o przedawnieniu i o tym, że dłużnik mimo, iż roszczenie jest przedawnione, zobowiązuje się go spłacić w określonych ratach. Strona powodowa przygotowując treść ugody wykorzystwała niewiedzę pozwanego co do jego sytuacji prawnej. Fundusz sekurytyzacyjny dysponujący fachową obsługą prawną mógł zadbać również i w swoim interesie, aby takie wyraźne oświadczenie o zrzeczeniu się zarzutu przedawnienia znalazło się w zapisach umowy. Tak się jednak nie stało i przerzucanie obecnie na pozwanego konsekwencji prawnych takiego stanu rzeczy byłoby nadużyciem i wykorzystaniem niewiedzy podmiotu słabszego, jakim jest pozwany. Trudno bowiem uznać, że dłużnik świadomie wyraził wolę rezygnacji z podnoszenia w przyszłości przysługującego mu zarzutu, jeśli nie obejmował swoją świadomością faktu, że taki zarzut mu w konkretnych okolicznościach. Pozwany o przedawnieniu dowiedział się dopiero podczas pierwszej rozmowy z adwokatem z urzędu ustanowionym w sprawie.

Dalej należy wskazać, że pozwany znajduje się w złej sytuacji majątkowej, ma liczne zobowiązania m.in. w (...) i w firmie (...), jego żona nie pracuje i zajmuje się dziećmi w wieku 8 i 10 lat. Trudno wyobrazić sobie w takiej sytuacji, iż świadomie zrzekłby się zarzutu, który miałby pozytywny wpływ na jego sytuację finansową.

Wobec powyższego należy stwierdzić, iż termin przedawnienia upłynął, a pozwany nie zrzekł się zarzutu przedawnienia. Dlatego też przyjąć trzeba, że pozwany mógł ten zarzut podnieść w toku niniejszego postępowania ze skutkiem przewidzianym w art. 117 § 2. Na marginesie należy wskazać że roszczenie powoda było już przedawnione w chwili zawarcia przez jego poprzednika przedmiotowej ugody, a w konsekwencji dokonane wówczas uznanie długu nie przerwało biegu przedawnienia (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 15 listopada 2001 r. II UKN 621/00). Skorzystanie przez dłużnika z zarzutu przedawnienia niezwłocznie po uzyskaniu wiedzy o istnieniu takiej możliwości powoduje, iż może on skutecznie uchylić się od zaspokojenia wierzyciela, czego rezultatem jest konieczność oddalenia powództwa.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, zasądzając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego przez adwokata z urzędu.

SSO Marek Syrek

1. (...)
2. (...)
3. (...)